

1982

Elibe Aja, by Kaalu Igirigiri (Original Igbo text of an oral epic song).

Chukwuma Azuonye, *University of Massachusetts Boston*

AKA WETA
Egwu aguluagu Egwu edeluode

nke

CHINUA ACHEBE na OBIORA UDECHUKWU
wekotalu

OKIKE
Nsukka

Okike Magazine
P. O. Box 53, Nsukka Nigeria

© Okike Magazine 1982

First published 1982

Cover: Wall paintings at Iyiazi shrine, Nri, 1971
Azu Akwukwo: Agwa/uli aja na Iyiazi, Nri, 1971

Typesetting: Composer Type Ltd, London
Colour separation: Screencharm, London

Printed in Nigeria
by SNAAP Press. Enugu Phone: 258125

ELIBE AJA

O dī ànụ olū na-àzha ofya,
Àbja òrina Arù mmadù.
Ya bja gbuna Arù mmadù ya-egbuna mụọ ewu.
Wọ chọmbe di-egbè jì egbè ègburigha àwọ:
Onye yā-àbja àgba anụ onwà,
A yā-àni ya nnụ òkpòghò iso,
Àni yā igbe òkàrà,
Àni yā igbe nwei.
Wọ jèwè mbèlège mbèlège wọ ruo Ọkàgwe-Ọgbàlàgà-Ndiibè-Mmàkù.
Wọ gwèrè mmāi wè nị mụọ, sị: Unu āgbata ofja-egbè ike!
Wọ sị Arù mụọ onòghò òjije mà onye olū wọ:
O dī anụ àbja ulùè ègbuna unùọ madù,
Wọ ndē ejèghì.
Wọ gaàga ogō mụọ.
Wọ dū Ùdègbe-Ezi-Ànùnụ —
Ebem Ujùrù-Kpokè-Nde-à-Mgbo-Ēnini, wọ bàì ulùè Kamalū Ọnwukā,
Wọ nị ìgbe mmāi.
Wọ gwèrè igbe mmāi nị mụọ, nusia:
Arù, unù òbja nị?
Wọ sị anụ olú àzha ofja ègbuna wọ madù, o gbutugha
mà o fùghù, ò gburu ewù.
Wọ sị wọnde ejèghì: Arù, unù ọwụ nde-èkpu-ohù!
Wọ nde ejèghì
'Nde ọhụ gāa aha Lụnyā, mụọ òlụale?'
Wọ gaàga ogō mụọ.
Wọ jèwè mbèlège mbèlège wọ du Èkidi-Nde-Ọfoàlì.
Wọ jē bàì ulùè Nkuma Ọbiri-agụ, nwa Ọlā,
Di-egbè jì egbè ègburigha àwọ, nwa Nne Āgbòokē Ezējī —
Nwa nde ākpa ñgwùrù lèghè ewu:
Egbuo wọ madù wọ anìghì àgba mkpú, ègbuo ñgwùrù wọ
gbara mkpū gaa.
Oq ibe a mù Kamalū Ọlùgụ Ēbiri,
Òmèrè nde èkpu olè.

Wọ sị wọ nde ejēghị eje, wọ gaāga ogō mụọ.
 Wọ jē bāi Ibīnājī nde Egbēnyī Ûkà.
 Wọ dūru ulūè Olè Kamālū, Òmèrè nde Āba Āhàbà,
 Olè Kāmālū, wọ ńuọ ịgbe mmāi:
 'Arụ, ùnūọ ọbịa nị?' Wọ gwēkwa ife wọ bīa kpai.
 Wọ sị wọ nde ejēghị mà onye olū wọ.
 Wọ dū Ugwu-Nàka-Igbemīnī, ya rī nde bī obì wọ wọ:
 Nde māara ogwū mà nwaamī wọ —
 Ibe a mụ Nnāa Ntè,
 Ebūghị ụzọ aha ejēghị.
 Wọ ńygbāa igbe mmāi, sị wọ nde ejēghị eje mà onye 'olu wọ:
 Wọ gaāga wọ bīa Nde-Awā-Ezēma-Ēlēchi, ogbogbom —
 Ezhiē ezhe āri imī lēghè nwantà:
 Wọ zitepūē ụzọ wọ azọgbuo ekē ọkpà,
 Wọ lapue alā āchijī abụalī āka,
 Wọ jū èke mè wọ gīnī nke abụalī yà-ème wọ!
 O ịbe a mụ Mbīla Ōbu!
 O ịbe a mụ Àjàdu Ūma Àjàdu!
 O ịbe a mụ Kamālū à Ngwò è!
 O ịbe a mụ Nnāa Ngwò,
 Onye-okē mere nde èbu ànwūrū èbu ākawa.
 Èlibe Àjà sị ya ējè èje.
 Nnā m Elibe Àjà, turu.
 Ya sō Arū-Oke-Igbò wée jerua ogō wọ.
 Wọ sị lèlè nkọ anụ ọhụ āzja àbja ēgbu mādū;
 Ogbutugha mādū mà ọ fūghị ọ gburu ewù.
 Nnā m Elibe Àjà je fụ agū,
 Ime ọfyā; ọ mụi nwa a mkpu.
 Ya gwèrè ọlā nwānta ga-jē, gbue anụ,
 Ya ābja gwèrè anụ ọhụ na-ājaj nwā ya aka,
 Na-ājaj nwā ya anụ.
 Èlibe Àjà gbagbuo nne agū ọhụ,
 Ya gbāgbuo nwā ọ.
 Ya gwèrè anụ-eri-èbùlù gwèrè nị mụọ mà Arū,
 È ru àhụ, Àrū gwèrè yā, ripue ezhe.
 O wū agū ọhụ Èlibe Àjà gbāa, ọọ nke wọ jì èrì ezìè
 mà ùgbuā!

Ọ́ ńkẹ wọ jì èrì ezìè mà ùgbuà!
 Wọ wū Arù-Oke-ìgbò, ìgbẹ-Ekpè-ànam-ète!
 Elibe Àjà nwa-ùgbom ntà zìà àlì zọ ọtọ lụa.
 Amurù nde-ugbòm ntà,
 Ebì-ọlà nà-àbja ubì à tana wọ ofi.
 Elibe Àjà chọrọ ebì-ọlà garì (ùwà) Amurù.
 Ya nọ hụ okpukpu ebì-ọlà gbaa egbè,
 Ànwurù ọkù egbè gbue Elibe Àjà
 Ife madù èmeta ikē bù yà lànì mọh;
 Eji m Elibe Àjà mara ife madù èmeta ikē bù yà lànì mọh!

27